

het consensus model bij CCI USA

'Lokale netwerken van CCI co-counselers zijn binnen CCI onafhankelijke, zich zelf besturende verbanden, waarin de leden elkaars gelijken zijn. Ze ontwikkelen doelmatige sociale structuren zonder enigerlei vorm van autoritair bestuur'. (A definition of CCI, John Heron, herfst 1994)

Oorspronkelijk werd al in april 1990 door de Amerikaanse CCI gemeenschap, het consensus model voor de besluitvorming aanvaard. Aanpassingen van de werkwijze vonden plaats in december 1994, in november 1997 en laatstelijk in november 1999. Volgens de door hen gehanteerde omschrijving van het consensus model kent de praktijk verschillende vormen. De beschreven variant is traditioneel voor Co-Counseling International USA Inc. Deze methode wordt gezien als een proces van besluitvorming waarbij allen gelijk stemrecht hebben en gelijk berechtigd zijn om het woord te voeren. Dit proces is ontwikkeld om de bewustwording te stimuleren dat alle deelnemers het recht hebben om zich uit te spreken en om bij te dragen tot het ontdekken van algemeen gedragen nieuwe inzichten, zonder de eigen individualiteit uit het oog te verliezen. Het proces zelf begint met de introductie van een idee of een concept voorstel en doorloopt vijf verschillende fasen.

I de fase van aftasten en meningsvorming

In de fase van het aftasten van het idee of het concept voorstel krijgt iedere aanwezige de gelegenheid om diens eigen mening en visie te verwoorden. In deze fase is het zinvol een timer te gebruiken zodat ieder, in tijd gemeten, dezelfde kansen heeft.

II de fase van het concrete voorstel

Lopende dit aftastend overleg kan ieder van de aanwezigen formeel voorstellen om het voorliggende concept te verheffen tot een officieel voorstel. Zo'n voorstel is meestal kort geformuleerd, helder en eenduidig. Bijvoorbeeld: 'Ik stel voor dat we duizend gulden storten in het reisfonds om vertegenwoordigers van onze gemeenschap de eerste jaarlijkse ontmoeting van CCI Jamaica te laten bijwonen'.

III de fase van verheldering

De discussieleider van de bijeenkomst - of van dit agenda onderdeel - herhaalt dit voorstel en vraagt of de formulering duidelijk is voor alle aanwezigen. In deze fase komt alleen de helderheid van de tekst ter sprake. Discussies over het wel of niet accepteren van het voorstel of de zin daarvan, worden afgekap. Het voorstel wordt, indien gewenst, opnieuw geformuleerd.

IV de fase van stemming

De discussieleider nodigt nu de aanwezigen uit om zich uit te spreken in één van de vier onderstaand geformuleerde visies. Het is niet toegestaan in deze fase om het voorstel te amenderen of te vertellen waarom er (dringende) reserves zijn. Voor het geval iemand nog niet een duidelijke visie heeft als het diens beurt is, kan die deze voorbij laten gaan door 'te passen'. Voor het einde van deze fase kan die dan alsnog de eigen visie geven binnen één van de vier keuze mogelijkheden.

de vier mogelijkheden

- 1) **het ondersteunen.** Door duidelijk te verklaren achter het voorstel te staan in de beoordelingsronde. Het voorstel is aanvaard tenzij iemand tegen stemt;
- 2) **ondersteunen met reserve.** Betrokkene ondersteunt het voorstel en een zodanige groepsbeslissing maar heeft (enige) reserves en zegt dat ook duidelijk in de beoordelingsronde. Die wordt voortgezet met de aantekening dat er een reserve is.
- 3) **het blokkeren.** Iemand die het voorstel niet kan ondersteunen zegt duidelijk 'ik houd het tegen'. De ronde van het peilen van de stemmen wordt voortgezet. Deze

blokkade betekent, dat aan het einde van de stemmingsronde het voorstel in zijn huidige vorm niet is aangenomen. Het is zinvol vast te stellen dat zo'n blokkade vaak een doorbraak in creativiteit veroorzaakt en dingen opnieuw in beweging zet. Iemand die zijn /haar bezwaar verwoordt, daarmee een standpunt inneemt en zijn of haar overtuiging deelt, inspireert tot helderheid, het creëren van nieuwe of rijkere ideeën en tilt de discussie vaak op een ander niveau.

4) het onthouden van stemming. De mogelijkheid zich van stemming te onthouden is opgenomen om niemand te dwingen tot een uitspraak die, om welke reden dan ook, tegen diens integriteit indruist.

Nadat iedereen zich op bovenstaande wijze heeft uitgesproken, krijgt degenen die het voorstel blokkeert (of zij die dat deden) de gelegenheid om diens (hun) stem daarover nader te verklaren, of te zeggen dat niet te willen.

V de fase van afsluiting of heropening

Wanneer het voorstel niet is geblokkeerd, is het aangenomen.

De groep gaat verder met het afhandelen van de agenda.

Wanneer het voorstel is geblokkeerd, is er geen sprake van consensus en de discussieleider gaat terug naar de fase (1) van het aftasten en meningsvorming, tot dat er een nieuw voorstel is (fase 2 enz.) of tot dat de tijd op is. Het inlassen van andere activiteiten (enige ogenblikken stilte, een mini, een energie opwekkende oefening of een oefening die je terug brengt uit je hoofd naar je hart enz.) bevordert de voortgang van het proces. Ontlading draagt effectief bij tot het doorbreken van door patronen gestuurde reacties. Mini sessies - op ieder gewenst moment binnen het consensus proces - bevorderen dat proces evenzeer.

de discussieleider

De rol van de discussieleider is om de begintijd, het einde daarvan, de voortgang van het proces, de afstemming, het honoreren van (mini) co-counsel-verzoeken enz. in de gaten te houden. Hij of zij houdt de groep 'bij de les', zorgt er voor dat het consensus model gevolgd wordt, houdt de agenda in de gaten, herformuleert voorstellen en stelt duidelijk vast wat het proces heeft opgeleverd: dat er consensus is bereikt, of dat dit nog niet het geval is.

de deelnemer

Onderdeel van het 'peer' proces is, dat iedere deelnemer in de groep zelf verantwoordelijkheid neemt om 'bij de les' blijven', de discussieleider te ondersteunen, de groep er op te wijzen dat er nu sprake is van een 'break down' waardoor het proces stopt, die tijd vraagt voor een mini of een algemene afstemming van 'waar we nu zijn'. Verzoeken om een mini worden gehonoreerd. Het dragen van eigen verantwoordelijkheid en het mee in de gaten houden van het proces draagt bij tot het creëren van een gezamenlijk gedragen klimaat waarin alle aanwezigen betrokken blijven bij het proces van besluitvorming.

Bob Sawyer (vertaling en bewerking Niek Sickenga)